

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ   È È   ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή Νο 19010/03)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
08 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις, που καθορίζονται στο άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές τροποποιήσεις.

Στην υπόθεση   È È   κατά της ΕΛΛΑΔΑΣ

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) συνεδριάζοντας σε Τμήμα αποτελούμενο από :

κ. Λ. ΛΟΥΚΑΙΔΗ, Πρόεδρο

κ. Σ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ

κα Φ. ΤΟΥΛΚΕΝΣ

κα Ν. ΒΑΖΙΚ

κα Ε. ΣΤΑΙΝΕΡ

κ. Ντ. ΣΠΙΕΛΜΑΝ

κ. Σ.Ε. ΓΙΕΜΠΕΝΣ, Δικαστές και

κ. Μ.Σ. ΝΙΛΣΕΝ, Γραμματέα Τμήματος,

Αφού συσκέφθηκε σε συμβούλιο στις 17 Νοεμβρίου 2005

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1.- Η υπόθεση ξεκινά με προσφυγή (No 19010/03) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, την οποία υπήκοος του εν λόγω Κράτους, η κα

È È («προσφεύγουσα») εισήγαγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 11 Ιουνίου 2003, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2.- Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από τους κ.κ. Λ. ΠΑΝΟΥΣΗ και Α. ΠΑΝΟΥΣΗ, Δικηγόρους μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εντεταλμένους αντιπροσώπους κ. Β. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟ, Δικαστικό Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κ. Ι. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟ, Εισηγητή του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3.- Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή μερικώς απαράδεκτη και αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση το παράπονο, που διατυπώθηκε για τη διάρκεια της διαδικασίας στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο το άρθρο 29 παρ.3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

4.- Στις 15 Απριλίου 1994, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημόσιου Νοσοκομείου «Ιπποκράτειο», όπου εργαζόταν σαν καθαρίστρια. Ζητούσε το ποσό των € 68.184 περίπου σαν μισθούς.

5.- Η συνεδρίαση έλαβε χώρα στις 4 Μαΐου 1995. Στις 18 Αυγούστου 1995, το Πρωτοδικείο Αθηνών διέταξε την παράσταση της προσφεύγουσας στη συνεδρίαση, για να εξετασθεί σαν μάρτυρας. Το Δικαστήριο διέταξε, επιπλέον, την επανάληψη της διαδικασίας. Στις 7 Αυγούστου 1997, η προσφεύγουσα ζήτησε τον καθορισμό καινούργιας δικασίμου.

6.- Η συνεδρίαση έλαβε χώρα στις 18 Φεβρουαρίου 1998. Στις 25 Μαΐου 1998 το Πρωτοδικείο Αθηνών δικάωσε την αίτησή της (απόφαση Νο 1469/1998).

- 7.- Στις 14 Δεκεμβρίου 1998, το Νοσοκομείο άσκησε έφεση.
- 8.- Στις 14 Νοεμβρίου 2000, το Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση (απόφαση Νο 8728/2000).
- 9.- Στις 25 Σεπτεμβρίου 2001, το Εφετείο άσκησε αίτηση αναίρεσης.
- 10.- Στις 18 Δεκεμβρίου 2002, ο Άρειος Πάγος ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Εφετείου Αθηνών (απόφαση Νο 1732/2002). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 2003.
- 11.- Δεν προκύπτει από τη δικογραφία, ότι μέχρι σήμερα η προσφεύγουσα προέβη σε ενέργειες ενώπιον του Εφετείου

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ι.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

12.- Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η διάρκεια της διαδικασίας αφήφισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ.1 της Σύμβασης, το οποίο διατυπώνεται με τον ακόλουθο τρόπο :

«Τταν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) σχετικά με αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

13.- Η εν λόγω περίοδος ξεκίνησε στις 15 Απριλίου 1994 με την εισαγωγή της υπόθεσης ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών και ολοκληρώθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2002 με την απόφαση Νο 1732/2002 του Αρείου Πάγου. Διήρκτησε, λοιπόν, οκτώ χρόνια και περισσότερο από οκτώ μήνες για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

Α.- ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

14.- Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.3 της Σύμβασης. Το

Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου.

B. - ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

15.- Η Κυβέρνηση δηλώνει, ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν υπερβολική και ότι τα δικαστήρια, που επιλήφθηκαν της υπόθεσης, αποφάσισαν μέσα σε λογικές προθεσμίες. Η Κυβέρνηση δηλώνει, επίσης, ότι οι διάδικοι δεν ήταν ιδιαίτερα επιμελείς στην διεξαγωγή της διαδικασίας. Ειδικότερα, αναφερόμενη στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που αφήνει την πρωτοβουλία στους διαδίκους, η Κυβέρνηση εκτιμά, ότι η προσφεύγουσα καθυστέρησε για δύο χρόνια περίπου τον καθορισμό καινούργιας δικασίμου ενώπιον του Πρωτοδικείου. Συνέβαλε, λοιπόν, κατά πολύ στην παράταση της διάρκειας της διαδικασίας αυτής.

16.- Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η υπόθεσή της γνώρισε υπερβολική διάρκεια και ότι τα δικαστήρια, που επιλήφθηκαν, είναι αποκλειστικά υπεύθυνα για τις καθυστερήσεις, που γνώρισε η υπόθεσή της.

17.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα περιστατικά της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια, που έχουν ήδη διαμορφωθεί νομολογιακά, όπως η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η συμπεριφορά της προσφεύγουσας και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και η σημασία του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ άλλων, *ΦΡΥΝΤΛΕΝΤΕΡ κατά ΓΑΛΛΙΑΣ* (GC), No 30979/96, § 43, CEDH 2000 - VII).

18.- Το Δικαστήριο επεξεργάσθηκε κατ' επανάληψη υποθέσεις, που αφορούν ζητήματα παρόμοια με αυτό της εν λόγω περίπτωσης και διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. *ΚΟΛΥΜΠΤΙΡΗ κατά Ελλάδας*, No 43863/02 παρ. 16 - 18, 28 Απριλίου 2005).

19.- Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία, που του προσκομίσθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η Κυβέρνηση δεν προέβαλε κάποιο γεγονός ή

επιχείρημα, που μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Στην πραγματικότητα, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ακόμα και αν η καθυστέρηση των δύο ετών στην εξέλιξη της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου καταλογίζεται στην προσφεύγουσα, πρέπει να διαπιστωθεί ότι, επειδή πρόκειται για διάρκεια σχεδόν εννέα ετών για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας, η αργοπορία της διαδικασίας προκύπτει κυρίως από τη συμπεριφορά των αρχών και των δικαστηρίων, που επιλήφθηκαν. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία στο θέμα αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην περίπτωση αυτή η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

ΙΙ.- ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20.- Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

Α.- ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

21.- Η προσφεύγουσα απαιτεί € 60.000 σαν ηθική βλάβη, που υπέστη.

22.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι η διαπίστωση της παράβασης θα αποτελούσε από μόνη της δίκαιη επαρκή ικανοποίηση.

23.- Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η προσφεύγουσα υπέστη βέβαιη ηθική ζημία σε ό,τι αφορά το δικαίωμά της να δικαστεί η υπόθεσή της μέσα σε λογική προθεσμία.

Αποφασίζοντας με δίκαιη κρίση, της επιδικάζει για το λόγο αυτό € 1.500, πλέον των φόρων επί του ανωτέρου ποσού.

B.- ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

24.- Η προσφεύγουσα ζητά, επίσης, € 5.320 για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει τιμολόγιο, αλλά μόνο σημείωμα εξόδων λεπτομερές, δακτυλογραφημένο και υπογεγραμμένο από το δικηγόρο της, πάνω στο οποίο αναφέρεται το ίδιο αυτό ποσό.

25.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι το ζητούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο.

26.- Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση των εξόδων και των δικαστικών δαπανών με βάση το άρθρο 41 προϋποθέτει, ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επιπλέον, εύλογα ως προς το ύψος τους (ΙΑΤΡΙΔΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (δίκαιη ικανοποίηση) (GC), Νο 31107/96, § 54, CEDH 2000 - XI).

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα στοιχεία και το γεγονός, ότι απέρριψε σημαντικό τμήμα των παραπόνων της προσφεύγουσας, το Δικαστήριο κρίνει λογικό να επιδικάσει στην προσφεύγουσα για το λόγο αυτό € 1.500, πλέον των φόρων επί του ανωτέρω ποσού.

Γ.- ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

27.- Το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο να βασίσει τον τόκο υπερημερίας στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ
ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ**

1. *Κηρύσσει* το υπόλοιπο της προσφυγής δεκτό.
2. *Αποφαίνεται*, ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης
3. *Αποφαίνεται*, ότι
  - το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει στην προσφεύγουσα μέσα σε διάστημα τριών μηνών από τότε που η απόφαση θα

καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, € 1.500 (χίλια πεντακόσια ευρώ) για ηθική βλάβη και € 1.500 (χίλια πεντακόσια ευρώ) για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, πλέον των φόρων επί των ανωτέρων ποσών.

- από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξηθεί με απλό επιτόκιο ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* ομόφωνα, την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για το επιπλέον.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, μετά κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 8 Δεκεμβρίου 2005 σε εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Υπογραφές

Σορεν ΝΙΛΣΕΝ

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Γραμματέας

Πρόεδρος

Επικύρωση του φωτοαντιγράφου στο Στρασβούργο στις 08.12.2005

Υπογραφή Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ - Γραμματέας Τμήματος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο αντίγραφο στα γαλλικά

Αθήνα, 03.01.2006 Η Μεταφράστρια Ε. Παπαμαύρου